

ПЕРШИЙ ХАРКІВСЬКИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОЛІЛОГ «КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС: СУЧАСНИЙ ВИМІР ТА ПРОСПЕКТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ»

16 грудня 2016 р. у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого (м. Харків) відбувся **Перший Харківський кримінальний процесуальний полілог «Кримінальний процес: сучасний вимір та перспективні тенденції»**, присвячений 50-річчю кафедри кримінального процесу та 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України Юрія Михайловича Грошевого.

Відкриваючи захід, ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого доктор юридичних наук, професор, академік НАПрНУ Василь Якович Тацій привітав присутніх з двома славесними для університету датами та зазначив, що «півстолітній ювілей для людини-науковця, це вік наукової мудрості. 50-річчя ж для кафедри – це вік наукового розквіту, наукової

юності, коли в скарбниці вже є суттєві наукові надбання, але ще попереду велике наукове життя, багато звершень та нових досягнень».

За період свого існування кафедра кримінального процесу пройшла великий і значний шлях становлення та розвитку, – зауважив ректор. Сьогодні кафедра – це потужна наукова школа, спрямована на дослідження найбільш значущих проблем кримінального процесуального права, правотворчої діяльності, слідчої та судової практики. Кафедра по праву може пишатися своїм творчим спадком. Зокрема, на ній захищено 8 докторських та більш ніж 90 кандидатських дисертацій. Видано більше ніж 70 підручників, навчально-практичних посібників, коментарів законодавства, колективних та одноособових монографій.

«Сьогодні ви праві підвести підсумки піввікової історії кафедри та згадати тих, хто вчив науковому пошуку, вкладав душу у виховання наукової молоді, сприяв становленню кафедри кримінального процесу, харківської школи кримінального процесу – Мориця Марковича Гродзинського, Абрама Львовича Ривліна, Дмитра Андрійовича Постового, Володимира Серафимовича Зеленецького, Семена Ароновича Альперта та вчителя майже всіх присутніх в цій залі процесуалістів Юрія Михайловича Грошевого» – підкреслив В. Я. Тацій.

У цьому році Юрію Михайловичу виповнилося 6 85 років. Три роки нема його поряд з нами. Ще дуже боляче на душі від втрати, ще дуже свіжа рана на серці. Все наукове життя Юрій Михайлович присвятив нашому університету, з його ім'ям пов'язані життєві, професійні, особистісні стосунки декількох поколінь. Справжній майстер-учитель, він надав «путівку» в наукове життя багатьом науковцям. Під його керівництвом захищені 5 докторських та 58 кандидатських дисертацій.

У Юрія Михайловича завжди була своя, власна, незалежна думка з усіх наукових, політичних, адміністративних питань, яку він був готовий обстоювати, а його авторитет примушував прислухо-

уватися до неї. У будь-якій ситуації він захищав інтереси колективу – кафедри, університету й завжди був готовий пожертвувати своїми власними інтересами на користь спільної справи. Дуже хотілося, щоб молоде покоління науковців не забували своїх вчителів, навчалися у них відданості, працелюбності, вимогливості до себе та свято зберігали традиції нашої alma mater.

Підкреслюючи формат заходу, назва якого свідчить про те, що саме шляхом багатоголосся організатори запланували обговорення найбільш складних проблем кримінального процесу та спільного пошуку шляхів їх вирішення, ректор побажав всім учасникам Першого Харківського кримінального процесуального полілогу вислухати один одного, поділитися власними думками, підвести підсумки проведеної роботи та намітити плани на майбутнє.

Привітала присутніх й завідувач кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор Оксана Володимирівна Капліна, яка відзначила, що 50 років – це дійсно вік наукової мудрості, хоча, слід зазначити, що викладання кримінального процесу здійснювалося з часів заснування Імператорського Харківського універ-

ситету в 1804 році. У першому Статуті Університету було передбачене створення «Кафедри прав цивільного та кримінального судочинства». З 1835 року кримінальний процес викладався кафедрою законів поліцейських і кримінальних, з 1863 року кафедрою кримінального права та кримінального судочинства, з 1936 року – кафедрою судового права, згодом знову – кафедрою кримінального права та процесу. Як самостійна кафедра кримінального процесу була заснована наказом ректора Харківського юридичного інституту в 1966 році. Утворення кафедри дало змогу спеціалізувати викладання та проведення наукових досліджень у галузі проблем кримінального судочинства, сприяло удосконаленню підготовки науково-педагогічних кадрів.

Перегортаючи сторінки історії кафедри, О.В. Капліна зазначила, що «звичайно, у кафедри є багато здобутків, якими можна пишатися, але головне наше надбання полягає в тому, що за декілька десятків років існування кафедри, завдяки особистому прикладу нашого учителя Ю.М. Грошевого, вона перетворилася на згуртований колектив однодумців, рухомих спільними ідеями розвитку науки кримінального процесу, національного кримінального процесуального законодавства, побудови правової держави,

турботи про дотримання прав людини у кримінальному провадженні».

Спогадами про свого Вчителя поділився й директор Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу В.І. Маринів.

«Юрій Михайлович Грошевий – один із небагатьох вчених, яких можна вважати енциклопедичними за широтою наукових інтересів. Його ім'я заслужено увійшло в пантеон слави найвидатніших в історії вчених-юристів, а глибина його теоретичних досліджень та широта наукового кругозору є гідним прикладом для наслідування наступними поколіннями молодих дослідників. Однак він був не лише визначним вченим, а й талановитим наставником і педагогом. Талант Юрія Михайловича як наукового керівника і наставника виявився і в тому, що найбільш талановиті його учні започаткували власні наукові школи».

На завершення В.І. Маринів додав, що хоча у 2013 році смерть перервала науковий політ Вчителя, створена його багаторічною працею Харківська наукова школа кримінального процесу активно і злагоджено працює під керівництвом улюблених учениць Ю.М. Грошевого: О.В. Капліної, яка у 2009 р. за-

хистила докторську дисертацію на тему «Правозастосовне тлумачення судом норм кримінально-процесуального права», та О.Г. Шило (докторська дисертація на тему «Теоретичні основи та практика реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у досудовому провадженні в кримінальному процесі України», 2011 р.).

Присутня на заході донька Юрія Михайловича – заступник Голови Апеляційного суду Харківської області Олена Юріївна Грошева щиро подякувала Університету та кафедрі за запрошення, організацію такого заходу, і висловила побажання сім'ї подарувати унікальну бібліотеку батька до фонду нової бібліотеки, будівництво якої завершено та яка повинна стати справжньою науковою Меккою.

Під час I-ої панельної дискусії «Харківська школа кримінального процесу» виступили також: академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого В.О. Коновалова з доповіддю «Фундатори Харківської школи кримінального процесу»; академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права № 2 Національного юридичного університету імені

Ярослава Мудрого М.І. Панов з виступом «Становлення Харківської наукової школи кримінального процесу»; доктор юридичних наук, завідувач кафедри кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого О.Г. Шило – «Наукове прогнозування у роботах видатного вченого Ю.М. Грошевого».

Захід було продовжено у наступних панелях: «Теоретико-методологічні проблеми науки кримінального процесу»; «Досудове провадження: проблеми правозастосування»; «Судове провадження: процесуальні та організаційно-правові проблеми».

У роботі Першого Харківського кримінального процесуального полілогу взяли участь вчені провідних вітчизняних навчальних та науково-дослідних закладів, зокрема: Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного університету «Одеська юридична академія»; Національної академії внутрішніх справ, Одеського державного університету внутрішніх справ; Академії адвокатури України, Національної академії прокуратури України та ін.

*За результатами полілогу
буде надрукована книга.*